Zbornik sudske prakse

PRESUDA SUDA (šesto vijeće)

22. svibnja 2014.*

„Žalba – Tržišno natjecanje – Zabranjeni sporazumi – Tržište industrijskih plastičnih vreća – Pripisivanje društvu majci protupravnog ponašanja društva kćeri – Obveza obrazlaganja“

U predmetu C-36/12 P,

povodom žalbe na temelju članka 56. Statuta Suda Europske unije, podnesene 24. siječnja 2012.,

Armando Álvarez SA, sa sjedištem u Madridu (Španjolska), koji zastupaju M. Troncoso Ferrer, E. Garayar Gutiérrez i C. Ruixo Claramunt, *abogados*,

tužitelj,

a druga stranka postupka je:

Europska komisija, koju zastupaju F. Castilla Contreras i F. Castillo de la Torre, u svojstvu agenata, s izabranom adresom za dostavu u Luxembourgu,

tuženik u prvom stupnju,

SUD (šesto vijeće),

u sastavu: A. Borg Barthet, predsjednik vijeća, E. Levits, i M. Berger (izvjestitelj), suci,

nezavisna odvjetnica: E. Sharpston,

tajnik: L. Carrasco Marco, administrator,

uzimajući u obzir pisani postupak i nakon rasprave održane 15. siječnja 2014.,

odlučivši, nakon saslušanja nezavisne odvjetnice, da u predmetu odluči bez njezinog mišljenja,

donosi sljedeću

Presudu

1 Svojom žalbom Armando Álvarez SA zahtijeva ukidanje presude Općeg suda Europske unije, Álvarez/Komisija (T-78/06, EU:T:2011:673, u daljnjem tekstu: pobijana presuda), kojom je taj Opći sud odbio njegovu tužbu za djelomično poništenje Odluke Komisije C(2005) 4634 *final* od

* Jezik postupka: španjolski

30. studenoga 2005. o postupku primjene članka [81. UEZ-a] (Predmet COMP/F/38.354 – Industrijske vreće) (u daljnjem tekstu: sporna odluka), kao i poništenje ili, podredno, smanjenje novčane kazne koja mu je izrečena tom odlukom.

Okolnosti spora i sporna odluka

2 Žalitelj je dioničko društvo osnovano u skladu sa španjolskim pravom koje je razvilo različite industrijske aktivnosti u sektorima proizvodnje metalnih bačava, industrijske stolarije i prodaje drveta. Ono je vlasnik više društava kćeri, među kojima je Plásticos Españoles SA (ASPLA) (u daljnjem tekstu: ASPLA), u kojemu je u 2002. držao 98,6% udjela u kapitalu.

3 U studenome 2001. British Polythene Industries plc izvijestio je Komisiju Europskih zajednica o postojanju zabranjenog sporazuma u sektoru industrijskih vreća (u daljnjem tekstu: zabranjeni sporazum).

4 Nakon što je pristupila provjerama tijekom lipnja 2002. Komisija je pokrenula upravni postupak 29. travnja 2004. i donijela obavijest o preliminarno utvrđenim činjenicama u odnosu na nekoliko društava, a među kojima osobito u odnosu na ASPLA-u i žalitelja.

5 Komisija je 30. studenoga 2005. donijela spornu odluku, u članku 1. stavku 1. točki (j), u kojem se navodi da su ASPLA i žalitelj prekršili članak 81. UEZ-a sudjelujući, od 8. ožujka 1991. do 26. lipnja 2002., u nizu sporazuma i usklađenih djelovanja u sektoru industrijskih plastičnih vreća u Belgiji, Njemačkoj, Španjolskoj, Francuskoj, Luksemburgu i Nizozemskoj, koji su se odnosili na određivanje cijena i uspostavu zajedničkih modela izračunavanja cijena, podjelu tržišta i dodjele prodajnih kvota, podjele kupaca, poslova i narudžbi, usklađeno dostavljanje ponuda na određene javne natječaje i razmjenu individualiziranih informacija.

6 Zbog toga je Komisija ASPLA-i i žalitelju, u članku 2. stavku 1. točki (h) sporne odluke, izrekla novčanu kaznu u visini od 42 milijuna eura, za čiju isplatu su ova dva društva solidarno odgovorna.

Pobijana presuda

7 Tužbom podnesenom tajništvu Općeg suda 24. veljače 2006. žalitelj je pokrenuo postupak protiv sporne odluke. On je tom tužbom, u bitnome, zahtijevao poništenje te odluke u dijelu u kojem se odnosila na njega ili, podredno, smanjenje iznosa novčane kazne koju mu je izrekla Komisija.

8 U prilog svojoj žalbi žalitelj je istaknuo jedan žalbeni razlog koji se temelji na pogrešnoj ocjeni činjenica i povredi pretpostavke nedužnosti kao i načela poštovanja prava na obranu.

9 Opći sud je u cijelosti odbio tužbu.

Zahtjevi stranaka i postupak pred Sudom

10 Žalitelj od Suda zahtijeva da:

— ukine pobijanu presudu kao i da poništi spornu odluku, i

— naloži Komisiji snošenje troškova.

11 Komisija od Suda zahtijeva da:

— odbije žalbu, i

— naloži žalitelju snošenje troškova.

12 Odlukom predsjednika šestog vijeća Suda od 15. svibnja 2013. postupak koji se odnosi na ovu žalbu je prekinut do okončanja postupka u predmetima povodom kojih su donesene presude Gascogne Sack Deutschland/Komisija (C-40/12 P, EU:C:2013:768), Kendrion/Komisija (C-50/12 P, EU:C:2013:771) i Groupe Gascogne/Komisija (C-58/12 P, EU:C:2013:770). Postupak je nastavljen nakon što su te presude objavljene 26. studenoga 2013.

O žalbi

Žalbeni razlog istaknut kao glavni

Argumentacija stranaka

13 Žalitelj tvrdi da mu je, u pobijanoj presudi, Opći sud pripisao odgovornost za utvrđeno protupravno ponašanje oslanjajući se na dva razloga koji se ne nalaze u spornoj odluci. Kao prvo, u točkama 38. i 39. navedene presude Opći sud je smatrao da se dokazima koje je podnijela Komisija utvrđuje izravno sudjelovanje žalitelja u zabranjenom sporazumu, što ne proizlazi iz uvodnih izjava sporne odluke. Kao drugo, u točki 35. te presude Opći sud pozvao se na pretpostavku prema kojoj je žalitelj, kao društvo majka koje drži 100% udjela u kapitalu društva kćeri, to jest ASPLA-e, izvršavao odlučujući utjecaj na ponašanje potonjeg, dok se Komisija u spornoj odluci nije oslonila na tu pretpostavku.

14 Pogrešno utvrdivši ta dva razloga, Opći sud je počinio pogrešku koja se tiče prava te je povrijedio pravo na obranu žalitelja, koji se nije mogao braniti od navoda koji se nisu nalazili u spornoj odluci.

15 Komisija tvrdi ovaj žalbeni razlog nije osnovan. U spornoj odluci žaliteljeva se odgovornost jasno temeljila na pretpostavci prema kojoj je potonji, kao društvo majka, izvršavao odlučujući utjecaj na ponašanje svojega društva kćeri. U toj su odluci samo dopunski iznesene indicije o izvršavanju takvog utjecaja žalitelja.

Ocjena Suda

16 U tom pogledu potrebno je istaknuti da se, u ovom predmetu, Komisija izričito pozvala, u uvodnoj izjavi 580. sporne odluke, na pretpostavku stvarnog izvršavanja odlučujućeg utjecaja društva majke na društvo kćer koje drži u 100%-tnom vlasništvu, nakon čega je naznačila, u uvodnoj izjavi 584. te odluke, da se taj pristup primjenjuje od slučaja do slučaja za svakog poduzetnika u pitanju (vidjeti presudu Kendrion/Komisija, EU:C:2013:771, t. 28.).

17 U uvodnim izjavama sporne odluke koje se odnose na ASPLA-u i žalitelja Komisija je, kao prvo, u uvodnoj izjavi 669. te odluke napomenula da je žalitelj držao 98,6% udjela u kapitalu ASPLA-e. Kao drugo, Komisija je u uvodnoj izjavi 671. te odluke naznačila da je jasno da je žalitelj bio vrlo usko uključen u operativno upravljanje ASPLA-om. U prilog toj tvrdnji Komisija je u uvodnim izjavama 672. do 676. navedene odluke spomenula dokaze, raspravljene tijekom pisanog postupka, o nazočnosti najviših rukovoditelja žalitelja na najmanje 22 sastanka poduzetnika koji su sudjelovali u zabranjenom sporazumu kao i o, u najmanju u ruku očitom, slanju izvješća s drugih sastanaka od strane predstavnika ASPLA-e rukovoditeljima žalitelja.

18 U tim okolnostima, Opći sud nije počinio pogrešku koja se tiče prava utvrdivši, u točki 35. pobijane presude, da je na osnovi sudske prakse o uvjetima pod kojima se smatra da neko društvo majka izvršava odlučujući utjecaj na svoje društvo kćer, Komisija ispravno pretpostavila da je žalitelj, s obzirom na to da je držao 98,6% udjela u kapitalu ASPLA-e, izvršavao odlučujući utjecaj na ponašanje potonje.

19 Osim toga, žalitelj ne može opravdano tvrditi da nije mogao izvršavati svoje pravo na obranu u pogledu Komisijinog korištenja navedene pretpostavke. Iz izvorne tužbe pred Općim sudom, osobito iz njezine točke 19., proizlazi da je prihvatio postojanje te pretpostavke, iako je osporio njezinu zakonitost s obzirom na pretpostavku nedužnosti. Ovi argumenti o toj točki su štoviše bili ispitani u točkama 22. do 29. pobijane presude i bili odbijeni u njezinoj točki 30.

20 Opći sud je također, u točkama 36. i 37. pobijane presude, ispravno ispitao argumente koje je žalitelj istaknuo radi obaranja pretpostavke o stvarnoj kontroli koja proizlazi iz kapitalnih veza koje postoje između žalitelja i njegovog društva kćeri, pretpostavke na koju se oslonila Komisija. U okviru tog ispitivanja Opći sud je naveo razloge zbog kojih se, prema njegovu mišljenju, ne može prihvatiti nijedan od tih argumenata.

21 Točke 38. i 39. pobijane presude dio su iste faze obrazloženja koje je iznio Opći sud i njihov doseg treba ocijeniti uzimajući u obzir logički slijed tog obrazloženja.

22 Opći sud je u točki 38. pobijane presude smatrao da su nazočnost najviših rukovoditelja žalitelja na više sastanaka poduzetnika koji sudjeluju u zabranjenom sporazumu kao i činjenica da se potonjeg na temelju izvješća koja su sastavljali predstavnici ASPLA-e obavješćivalo o drugim sastancima dovoljni da se utvrdi da je on izravno intervenirao u rasprave koje su se vodile unutar zabranjenog sporazuma. U točki 39. te presude Opći sud je ocijenio irelevantnom činjenicu da predstavnici žalitelja, prema potonjem, nisu bili ovlašteni za sudjelovanje u zabranjenom sporazumu.

23 Suprotno onome što tvrdi žalitelj, te se ocjene ne mogu tumačiti tako da se njima na njegov teret pripisuje nova vrsta odgovornosti zbog izravnog sudjelovanja u zabranjenom sporazumu. U toj fazi njegova obrazloženja Opći sud se ograničio na ocjenu relevantnosti i vjerodostojnosti argumenata koje je istaknuo žalitelj radi obaranja navedene pretpostavke kao i dodatnih indicija na koje se oslonila Komisija da bi smatrala da je to društvo izvršavalo odlučujući utjecaj na svoje društvo kćer. U okviru njegove ocjene dokaza koji su mu podneseni Opći sud je mogao opravdano naglasiti dokaznu snagu koju, prema njegovu mišljenju, treba pripisati indiciji koju je iznijela Komisija o ispripletenosti upravnih tijela dvaju društava, a da takva ocjena ne mijenja osnovu odgovornosti pripisane žalitelju.

24 U tim okolnostima žalitelj ne može tvrditi da nije mogao izvršavati svoje pravo na obranu u pogledu pripisivanja nove vrste odgovornosti na njegov teret.

25 Iz gore navedenog razmatranja slijedi da žalbeni razlog, koji je žalitelj u prilog svojoj žalbi istaknuo kao glavni, treba odbiti.

Žalbeni razlog istaknut podredno

Argumentacija stranaka

26 Žalitelj tvrdi da je pogreška koja se tiče prava koju je počinio Opći sud odlučujući na osnovi razloga koje nisu istaknule stranke u sporu dovela do nedostatka ocjene navoda koji su doista izneseni u njegovoj izvornoj tužbi, tako da je obrazloženje proturječno i nedovoljno.

27 Prema mišljenju žalitelja, s obzirom na to da se Komisija, u njegovom slučaju, nije pozvala ni na jednu pretpostavku prema kojoj je neko društvo majka odgovorno za ponašanje svojeg društva kćeri, jedini dokaz iznesen radi utvrđivanja njegovog utjecaja na njegovo društvo kćer bila je, osim njegova sudjelovanja u kapitalu potonjeg, djelomična istovjetnost rukovoditelja u upravnim odborima dvaju društava. Žalitelj je pred Općim sudom tvrdio da je taj dokaz nedovoljan i oslonio se na druge razloge radi pobijanja odgovornosti koja mu je bila pripisana u okviru zabranjenog sporazuma. Međutim, Opći sud je propustio provesti bilo kakvu ocjenu tih argumenata.

28 Prema mišljenju Komisije ovaj žalbeni razlog istaknut podredno nije osnovan.

Ocjena Suda

29 Najprije valja ustvrditi da žalbeni razlog kojeg je žalitelj istaknuo podredno počiva na premisi prema kojoj se Komisija u spornoj odluci nije oslonila na pretpostavku o odlučujućem utjecaju društva majke na svoje društvo kćer u kojem je ono držalo sav ili gotovo sav kapital. Kako proizlazi iz točaka 16. do 19. ove presude, ta je premisa pogrešna.

30 Nadalje, iz točaka 20. do 22. ove presude slijedi da, suprotno onome što tvrdi žalitelj, obrazloženje pobijane presude, kad je riječ o argumentima koje je on istaknuo radi obaranja pretpostavke prema kojoj je izvršavao odlučujući utjecaj na njegovo društvo kćer, nije ni na koji način proturječno.

31 Iako žalitelj u svom podrednom žalbenom razlogu tvrdi da je Opći sud povrijedio svoju obvezu obrazlaganja ne odgovorivši na svaki od argumenata koje je istaknuo radi obaranja pretpostavke o stvarnom izvršavanju odlučujućeg utjecaja, treba podsjetiti da, prema ustaljenoj sudskoj praksi Suda, obveza obrazlaganja presuda koju Opći sud ima na temelju članaka 36. i 53. stavka 1. Statuta Suda Europske unije, ne zahtijeva od njega davanje izvješća koje slijedi iscrpno i jedan po jedan sve argumente koje su stranke iznijele u sporu (presuda Groupe Gascogne/Komisija, EU:C:2013:770, t. 37.).

32 Opći sud je ispitao žaliteljeve argumente u točkama 36. i 37. pobijane presude. Iako se odbijanje nekih od tih argumenata, poput onih koji se temelje na naravi industrijskih djelatnosti dvaju društava, njihovoj gospodarskoj vrijednosti, zapošljavanju vanjskog kadra i španjolskom pravu društava, samo kratko obrazložilo, iz toga svejedno slijedi zaključak da je to obrazloženje dovoljno da se omogući žalitelju da sazna razloge na koje se oslonio Opći sud. Iz navedenih točaka proizlazi da je Opći sud presudio da ti dokazi nisu takvi da bi se njima mogla dovesti u pitanje dokazna snaga dokaza, poput uloge najviših rukovoditelja žalitelja kad je riječ o funkcioniranju dvaju društava i praktičnih učinaka uglavnom istovjetnog sastava njihovih upravnih odbora, koje je Komisija istaknula kako bi osnažila pretpostavku prema kojoj se, s obzirom na činjenicu da je žalitelj držao gotovo sav kapital ASPLA-e, može smatrati da je potonji izvršavao odlučujući utjecaj na svoje društvo kćer.

33 U dijelu u kojem žalitelj namjerava osporiti ocjenu činjenica i dokaza od strane Općeg suda koji su njemu pruženi, dovoljno je podsjetiti da, osim u slučajevima nepoštovanja pravila o teretu dokazivanja i izvođenju dokaza kao i iskrivljivanju navedenih dokumenata, takva ocjena ne predstavlja pravno pitanje koje je, kao takvo, podvrgnuto nadzoru Suda u okviru žalbe (presuda FLSmidth/Komisija, C-238/12 P, EU:C:2014, t. 31. i navedena sudska praksa).

34 S obzirom na prethodna razmatranja, žalbeni razlog koji je žalitelj istaknuo podredno, treba odbiti.

35 Budući da se nijedan od žalbenih razloga koje je žalitelj istaknuo u prilog svojoj žalbi ne može prihvatiti, potonju treba odbiti.

Troškovi

36 Na temelju članka 184. stavka 2. njegovog Poslovnika, kad žalba nije osnovana, Sud odlučuje o troškovima.

37 U skladu s člankom 138. stavkom 1. istog Poslovnika, koji se na temelju članka 184. stavka 1. tog Poslovnika primjenjuje na žalbeni postupak, stranka koja ne uspije u postupku dužna je, na zahtjev protivne stranke, snositi troškove. Budući da nije uspio u postupku, te s obzirom na to da je Komisija zatražila da žalitelj snosi troškove, treba mu naložiti da, pored vlastitih troškova, snosi i troškove Komisije u okviru ove žalbe.

Slijedom navedenoga, Sud (šesto vijeće) proglašava i presuđuje:

1. Žalba se odbija.

2. Armandu Álvarezu SA nalaže se snošenje troškova ove žalbe.

Potpisi